# NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
# L. A. GEELHOED
# prednesené 28. septembra 2006 [1]

## I — Úvod

1. Podľa nemeckého Bundeserziehungsgeldgesetz (spolkový zákon o priznaní príspevku na výchovu a rodičovskej dovolenke, ďalej len „BErzGG“) je vyplatenie príspevku na výchovu okrem iného podmienené miestom bydliska príjemcu v Nemecku. Táto sociálna dávka sa tiež vypláca cezhraničným pracovníkom za predpokladu, že vykonávajú v Nemecku zárobkovú činnosť prekračujúcu určitý prah pracovného pomeru na kratší pracovný čas. Hlavnou otázkou nastolenou týmto prejudiciálnym konaním začatým Bundessozialgericht je to, či táto požiadavka pracovného pomeru na kratší pracovný čas, ako je ďalej definovaná vo vnútroštátnom práve, je zlučiteľná s článkom 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68, [2] ktoré zaručuje rovnaké zaobchádzanie s migrujúcimi pracovníkmi a vlastnými pracovníkmi, pokiaľ ide o nárok na sociálne výhody v členskom štáte zamestnania. [3]

2. Súbežne s touto vecou Bundessozialgericht položil Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky týkajúce sa tej istej požiadavky bydliska vo vzťahu k rakúskej manželke nemeckého štátneho zamestnanca, ktorý po tom, čo zmenil svoje bydlisko do Rakúska, naďalej pracoval pre zamestnávateľa v Nemecku: vec Hartmann, C-212/05. Aby som sa vyhol zbytočnému opakovaniu v rozsahu, v akom sa analýza v mojich návrhoch v uvedenej veci [4] týka otázok nastolených touto vecou, obmedzím na odkaz na príslušné časti uvedených návrhov.

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Nariadenie Rady (EHS) č. 1612/68 z 15. októbra 1968 o slobode pohybu pracovníkov v rámci spoločenstva (ďalej len „nariadenie č. 1612/68“) (Ú. v. ES L 257, 1968, s. 2; Mim. vyd. 05/001, s. 15).

3 — Komisia tiež začala konanie o nesplnení povinnosti podľa článku 226 ES proti Spolkovej republike Nemecko, pokiaľ ide o tie isté ustanovenia vnútroštátneho práva. Pozri vec Komisia/Nemecko, C-307/06.

4 — Tiež dnes prednášané.

## II — Právny rámec

### A — *Právo Spoločenstva*

3. Článok 7 ods. 1 a 2 nariadenia č. 1612/68 znie takto:

„1. S pracovníkom, ktorý je štátnym príslušníkom členského štátu, sa na území iného členského štátu nesmie z dôvodu jeho štátnej príslušnosti zaobchádzať inak ako s vlastnými pracovníkmi, pokiaľ ide o podmienky zamestnania a pracovné podmienky, najmä odmeňovanie, prepustenie, a ak by sa stal nezamestnaným, opätovné začlenenie do práce alebo zamestnania.

2. Takýto pracovník požíva rovnaké sociálne a daňové výhody ako vlastní pracovníci.“

### B — *Vnútroštátne právo*

4. Podľa paragrafu 1 ods. 1 BErzGG vo verzii z 31. januára 1994 [5] akákoľvek osoba, ktorá (1) má svoj trvalý pobyt alebo zvyčajné bydlisko v Nemecku, (2) žije v spoločnej domácnosti s dieťaťom, (3) zabezpečuje starostlivosť o toto dieťa a jeho výchovu a (4) nevykonáva zárobkovú činnosť alebo ju nevykonáva na plný úväzok, má nárok na príspevok na výchovu.

5. Paragraf 1 ods. 4 BErzGG upravuje nárok štátnych príslušníkov členských štátov Európskych spoločenstiev a cezhraničných pracovníkov prichádzajúcich z krajín hraničiacich s Nemeckom, pokiaľ vykonávajú v Nemecku zárobkovú činnosť prekračujúcu určitý prah pracovného pomeru na kratší pracovný čas.

6. Podľa paragrafu 8 ods. 1 bod 1 zväzku IV Sozialgesetzbuch (zákonník o sociálnom zabezpečení; ďalej len „SGB“) vo verzii z 13. júna 1994, [6] ktorá bola v tom čase účinná, sa pracovná činnosť považovala za pracovný pomer na kratší pracovný čas, ak jej trvanie bolo kratšie ako 15 hodín týždenne a ak obvykle poberaná mesačná mzda neprekračovala sedminu referenčnej mesačnej hodnoty v zmysle paragrafu 18 zväzku IV SGB. Táto suma bola 610 DEM v roku 1997 a 620 DEM v roku 1998.

7. V súlade s paragrafom 27 ods. 2 zväzku III SGB osoby v pracovnom pomere na kratší

5 — BGBl I, s. 180.

6 — BGBl I, 1229.

pracovný čas nie sú povinne poistené proti nezamestnanosti.

## III — Skutkový stav a konanie

8. Pani Geven je holandskou štátnou príslušníčkou. Keď sa jej 18. decembra 1997 narodil syn, žila v Holandsku so svojím nemeckým manželom, ktorý tiež v uvedenom štáte pracoval. Až do začatia obdobia právnej ochrany materstva pred narodením jej syna pracovala pani Geven na niekoľkých funkčne nižšie postavených pracovných pozíciách v Holandsku a Nemecku. Po období právnej ochrany materstva bola zamestnaná výlučne v Nemecku. Jej týždenný pracovný čas v prvom roku života dieťaťa sa pohyboval medzi troma a 14 hodinami a jej týždenná mzda medzi 40 a 168,87 DEM.

9. Spolková krajina Severné Porýnie-Westfálsko zamietla žiadosť žalobkyne o príspevok na výchovu za prvý rok života jej syna, keďže nemala trvalý pobyt ani zvyčajné bydlisko v Spolkovej republike Nemecko a nemala tiež pracovný pomer v trvaní aspoň 15 hodín týždenne. Ako osoba v pracovnom pomere na kratší pracovný čas nebola ani zamestnancom v zmysle nariadenia č. 1408/71 [7].

10. Pani Geven toto rozhodnutie neúspešne napadla najskôr na Sozialgericht Münster (Súd pre sociálne veci, Münster) a neskôr, v rámci odvolania, na Landessozialgericht Nordrhein-Westfalen (Vyšší súd pre sociálne veci Severné Porýnie-Westfálsko). Následne sa odvolala na Bundessozialgericht, ktorý sa rozhodol konanie prerušiť a položiť Súdnemu dvoru podľa článku 234 ES prejudiciálnu otázku.

11. Vo svojom uznesení o návrhu na začatie prejudiciálneho konania Bundessozialgericht po prvé ustálil, že pani Geven sa nemohla domáhať nároku na príspevok na výchovu na základe nariadenia č. 1408/71. Ako osoba v pracovnom pomere na kratší pracovný čas nebola povinne poistená proti nezamestnanosti, a preto nespĺňala podmienky „zamestnanca“ v zmysle článku 1 písm. a) bodu ii) uvedeného nariadenia v spojení s bodom I.C [8]

7 — Nariadenie Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov a ich rodiny, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva, zmenené a doplnené nariadením Rady (ES) č. 118/97 z 2. decembra 1996, ktoré mení, dopĺňa a aktualizuje nariadenie (EHS) č. 1408/71 a nariadenie (EHS) č. 574/72, ktorým sa stanovuje postup na vykonávanie nariadenia (EHS) č. 1408/71 (Ú. v. ES L 28, 1997, s. 1; Mim. vyd. 05/003, s. 3) (ďalej len „nariadenie č. 1408/71“).

8 — Toto ustanovenie obmedzuje rozsah pojmu „zamestnanec“ na účely uplatnenia hlavy III nariadenia č. 1408/71 o rodinných dávkach na osoby, ktoré sú povinne poistené v nezamestnanosti, a na osoby, ktoré v dôsledku takého poistenia dostávajú peňažné dávky na základe nemocenského poistenia alebo porovnateľné dávky.

prílohy I nariadenia. Vnútroštátny súd ďalej posudzoval, či by mohla založiť svoj nárok na článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68. Čo sa týka jej postavenia pracovníka, zistil, že pani Geven bola počas predmetného obdobia zapojená do skutočného pracovnoprávneho vzťahu vzhľadom na dlhodobú povahu jej zamestnania. Má však pochybnosť o tom, či sa ako cezhraničná pracovníčka vykonávajúca zárobkovú pracovnú činnosť v Nemecku z jej trvalého pobytu v Holandsku môže neobmedzene opierať o článok 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 vo vzťahu k nemeckému príspevku na výchovu. Za predpokladu, že by sa vskutku mohla dovolávať ochrany tohto ustanovenia, vyjadril ďalej svoje pochybnosti, pokiaľ ide o to, či by rozdielne zaobchádzanie s cezhraničnými pracovníkmi vyplývajúce z požiadavky prekročenia určitého prahu pracovného pomeru na kratší pracovný čas mohlo byť objektívne odôvodnené. S ohľadom na tieto úvahy sa Bundessozialgericht rozhodol položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Zakazuje právo Spoločenstva [a najmä článok 7 ods. 2 nariadenia (EHS) č. 1612/68 z 15. októbra 1968 o slobode pohybu pracovníkov v rámci spoločenstva] Spolkovej republike Nemecko odmietnuť štátnej príslušníčke iného členského štátu, ktorá má v tomto štáte bydlisko a v Nemecku vykonáva zárobkovú činnosť v pracovnom pomere na kratší pracovný čas (od 3 do 14 hodín týždenne), nárok na nemecký príspevok na výchovu z dôvodu, že nemá v Nemecku ani trvalý pobyt, ani zvyčajné bydlisko?“

12. Písomné pripomienky predložili pani Geven, nemecká vláda, vláda Spojeného kráľovstva a Komisia.

## IV — Zhrnutie vyjadrení

13. Po prvé treba poznamenať, že všetci účastníci konania, ktorí predložili písomné pripomienky, súhlasia so zistením Bundessozialgericht, že pani Geven sa nemôže opierať o nariadenie č. 1408/71 na účel domáhania sa nároku na príspevok na výchovu v Nemecku. Z bodu I.C prílohy I uvedeného nariadenia v spojení so skutočnosťou, že na základe paragrafu 27 ods. 2 zväzku III SGB nie sú osoby v pracovnom pomere na kratší pracovný čas poistené proti riziku nezamestnanosti, vyplýva, že patrí mimo rozsah osobnej pôsobnosti nariadenia č. 1408/71.

14. Pani Geven sa preto pri svojom tvrdení, že je oprávnená na rovnaké zaobchádzanie, pokiaľ ide o poskytovanie takých sociálnych výhod, ako je príspevok na výchovu, opiera o článok 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 a článok 39 ES. Tvrdí, že keďže práca, ktorú vykonávala v rámci svojho pracovného pomeru, nemohla byť považovaná za okrajovú a vedľajšiu, musí byť ona považovaná za pracovníka na účely uplatňovania týchto ustanovení práva Spoločenstva.

Požiadavka bydliska stanovená paragrafom 1 ods. 1 bodom 1 BErzGG nepriamo diskriminuje cezhraničných pracovníkov. Navyše, zatiaľ čo osoby v pracovnom pomere na kratší pracovný čas žijúce v Nemecku poberajú dávku, cezhraniční pracovníci musia naopak preukázať, že ich činnosti prekračujú prah pracovného pomeru na kratší pracovný čas. Požadovať, aby mali poberatelia úzke spojenie s nemeckým trhom práce, odporuje účelu, pre ktorý sa príspevok na výchovu poskytuje, t. j. umožniť na určitý čas opustiť zamestnanie.

16. Nemecká vláda pochybuje, či sa nariadenie č. 1612/68 uplatňuje na pani Geven vzhľadom na okrajovú a vedľajšiu povahu jej zárobkovej činnosti. Pri neexistencii definície toho, kedy musí byť činnosť považovaná za okrajovú a vedľajšiu, tvrdí, že názory vyjadrené vnútroštátnym súdom v tejto záležitosti nemôžu byť považované za konečné. Uznáva, že požiadavka bydliska v BErzGG môže predstavovať nepriamu diskrimináciu, ale je názoru, že je odôvodnená na účel zabezpečenia toho, aby existovala účinná spojitosť medzi poberateľom a nemeckou spoločnosťou. Na rozdiel od dávok spojených so zárobkovou činnosťou dávky spojené s bydliskom sú založené na pojme solidarity spoločnosti. Ak by sa cezhraničnému pracovníkovi v situácii pani Geven sprístupnil príspevok na výchovu v Nemecku, mohla by mať nespravodlivo prospech — napriek ustanoveniam nariadenia č. 1408/71 — zo sociálnych výhod založených na bydlisku v oboch štátoch a mohla by ich kombinovať.

15. Nemecká vláda uvádza, že nie je povinná na základe článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 v spojení v článkom 39 ES poskytovať príspevok na výchovu osobám, ktoré v Nemecku vykonávajú iba zárobkovú činnosť neprekračujúcu prah pracovného pomeru na kratší pracovný čas a majú trvalý pobyt v inom členskom štáte. Poukazuje na to, že keď nariadenie č. 1408/71 vyčerpávajúcim spôsobom upravuje prípady, v ktorých môže byť príspevok na výchovu využívaný v zahraničí a neumožňuje využívanie v zahraničí osobám v pracovnom pomere na kratší pracovný čas, článok 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 by nemal byť vykladaný spôsobom popierajúcim tento výsledok. Poukazuje v tomto ohľade na článok 42 ods. 2 nariadenia č. 1612/68. [9]

17. Vláda Spojeného kráľovstva tvrdí, že Súdny dvor by sa nemal ponáhľať umožniť použitie nariadenia č. 1612/68 cezhraničnému pracovníkovi usadenému v inom členskom štáte na to, aby bolo rozhodným právnym predpisom vo vzťahu k nariadeniu č. 1408/71 s cieľom vyviezť sociálnu výhodu, ktorá má byť na prospech tak domácim, ako aj migrujúcim pracovníkom, ktorí žijú na území hostiteľského členského štátu. Pani Geven sa usiluje opierať o článok 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 presne preto,

9 — „Týmto nariadením nie sú dotknuté opatrenia prijaté v súlade s článkom [42] zmluvy."

lebo osoby v jej situácii boli výslovne vylúčené normotvorcom Spoločenstva z prístupu k uvedenej výhode na základe nariadenia č. 1408/71.

18. Vláda Spojeného kráľovstva poznamenáva, že článok 7 nariadenia č. 1612/68 za obvyklých okolností nepredpokladá vývoz sociálnych výhod. Jeho cieľom je skôr predovšetkým pomáhať migrujúcemu pracovníkovi a jeho rodine usadiť sa v štáte zamestnania pracovníka. Tvrdí, že je zrejmé, že príspevok na výchovu nemá žiadne spojenie s činnosťou pani Geven ako pracovníka a že nie je založený na samotnom pracovnom pomere. Prvoradým úmyslom článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 je poskytnúť vlastným a migrujúcim pracovníkom prístup k tým istým sociálnym výhodám na území hostiteľského členského štátu. Jeho úmyslom nie je nútiť členské štáty poskytovať objektívne odôvodnenie pre nesprístupnenie uvedených sociálnych výhod osobám s bydliskom na území iných členských štátov. Súhlasí s vnútroštátnym súdom, že neexistencia koordinujúcich pravidiel v nariadení č. 1612/68 môže celkom dobre poukazovať na obmedzené uplatnenie článku 7 ods. 2 uvedeného nariadenia, čo sa týka vývozu sociálnych výhod, najmä v prípade cezhraničných pracovníkov, ktorí majú spravidla tiež prístup k rovnocenným sociálnym výhodám v členských štátoch ich bydliska.

19. Komisia tvrdí, že ak osoba nepatrí do rozsahu osobnej pôsobnosti nariadenia č. 1408/71, neznamená to, že nariadenie č. 1612/68 je neuplatniteľné. Tvrdí, že z článku 42 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 nemožno vyvodiť, že toto nariadenie sa neuplatňuje na výhody pokryté nariadením č. 1408/71. Poukazuje ďalej na to, že pojem pracovníka má význam na úrovni Spoločenstva a že ak osoba spĺňa kritériá uvedené v judikatúre Súdneho dvora [t. j. (1) poskytovanie služieb pre inú osobu a pod jej vedením; (2) počas určitého obdobia; (3) za odmenu], [10] jedinou okolnosťou, ktorá ho môže zbaviť uvedeného postavenia, je to, že dotknuté činnosti sú čisto okrajové alebo vedľajšie. Nemecká vláda nevysvetlila, prečo musí byť zamestnanie na pracovný pomer na kratší pracovný čas považované za okrajové a vedľajšie.

20. Komisia pripomína, že Súdny dvor už určil, že členské štáty nemôžu podmieniť poskytnutie sociálnej výhody v zmysle článku 7 ods. 2 podmienkou, že poberatelia majú bydlisko na ich území. [11] Zastáva názor, že sociálnymi výhodami nie sú len tie, ktoré sú spojené s pracovnou zmluvou, ale tiež tie, ktoré členské štáty poskytujú svojim občanom buď kvôli ich objektívnemu postaveniu pracovníka, alebo preto, lebo majú bydlisko na ich území. Cezhraničn

10 — Pozri napríklad rozsudky z 3. júla 1986, Lawrie-Blum, 66/85, Zb. s. 2121, bod 13; z 8. júna 1999, Meeusen, C-337/97, Zb. s. I-3289, bod 13, a zo 6. novembra 2003, Ninni-Orasche, C-413/01, Zb. s. I-13187, bod 24.

11 — Rozsudok Meeusen, už citovaný v poznámke pod čiarou 10, bod 21.

pracovníci sa môžu dovolávať článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 rovnakým spôsobom ako migrujúci pracovníci, ktorí sa presťahovali do členského štátu, v ktorom sú zamestnaní.

## V — Posúdenie

### A — *Úvodné poznámky*

21. Najprv treba poznamenať, že z dôvodov uvedených Bundessozialgericht, na ktorých sa zhodli všetci účastníci konania, ktorí predložili písomné pripomienky, [12] sa pani Geven nemôže opierať o nariadenie č. 1408/71 na účel získania prístupu k príspevku na výchovu v Nemecku. Účastníci konania sa zhodujú na tom, že patrí mimo rozsah osobnej pôsobnosti tohto nariadenia na účely nároku na rodinné dávky v uvedenom členskom štáte. Neexistuje preto žiaden dôvod analyzovať vec z uhla možnej uplatniteľnosti nariadenia č. 1408/71.

22. Ďalej treba poznamenať, že pani Geven musí byť považovaná za pracovníka na účely uplatňovania článku 39 ES a nariadenia č. 1612/68. Vo všeobecnosti sa uznáva, že na to, aby patrila pod definíciu pracovníka, osoba musí vykonávať skutočné a účinné činnosti s výnimkou činností, ktoré sú tak obmedzené, že sa javia ako čisto okrajové a vedľajšie. Podstatnou charakteristikou pracovného pomeru je to, že určitá osoba vykonáva po určitú dobu v prospech inej osoby a pod jej vedením činnosti, za ktoré poberá odmenu. [13] Uplatňujúc uvedené kritériá Bundessozialgericht ustálil, že pani Geven bola vskutku v rozhodnom čase v skutočnom pracovnom pomere a že to vyplývalo najmä z dlhodobej povahy jej zamestnania.

23. Treba poznamenať, že táto skutočnosť odlišuje vec pani Geven v jednom podstatnom ohľade od veci pani Hartmann. [14] Na rozdiel od pani Hartmann, ktorá sa dožaduje práva na nemecký príspevok na výchovu nepriamo, prostredníctvom postavenia jej manžela ako cezhraničného pracovníka, nárok pani Geven je založený priamo na jej osobnom postavení pracovníka Spoločenstva.

24. Žiadosť pani Geven o príspevok na výchovu bola zamietnutá Spolkovou krajinou Severné Porýnie-Westfálsko z toho dôvodu, že nemala ani bydlisko v Nemecku, ani

12 — Pozri body 11 a 13 vyššie.

13 — Pozri judikatúru citovanú v poznámke pod čiarou 10.

14 — Pozri bod 2 vyššie.

nevykonávala zárobkovú činnosť prekračujúcu určitý prah pracovného pomeru na kratší pracovný čas v uvedenom členskom štáte. Hoci prejudiciálna otázka položená Bundessozialgericht je koncipovaná takým spôsobom, že sa sústreďuje na to, či je Spolkovej republike Nemecko zakázané uplatňovať požiadavku bydliska, pokiaľ ide o osoby, ktorých zamestnanie v Nemecku neprekračuje určitý prah pracovného pomeru na kratší pracovný čas, z úvah vnútroštátneho súdu v uznesení o návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa zdá, že má tiež pochybnosti, pokiaľ ide o odôvodniteľnosť samotného kritéria pracovného pomeru na kratší pracovný čas. Vskutku, keď cezhraniční pracovníci nemôžu z definície splniť požiadavku bydliska v členskom štáte zamestnania, základnou otázkou je, či kritérium uplatňované vnútroštátnym zákonodarcom na oslobodenie od tejto požiadavky, pokiaľ ide o určitých cezhraničných pracovníkov, pri súčasnom neoslobodení iných cezhraničných pracovníkov je zlučiteľné s právom Spoločenstva.

25. Okrem poskytnutia odpovede na otázku týkajúcu sa zlučiteľnosti požiadavky bydliska v paragrafe 1 ods. 1 BErzGG s článkom 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 treba preto tiež preskúmať, či je zlučiteľné s právom Spoločenstva to, že paragraf 1 ods. 4 BErzGG podmieňuje nárok cezhraničných pracovníkov na nemecký príspevok na výchovu podmienkou, že vykonávajú v Nemecku zárobkovú činnosť prekračujúcu určitý prah pracovného pomeru na kratší pracovný čas, z čoho podľa vnútroštátneho práva vyplýva, že nárok závisí od toho, či pracujú viac ako 15 hodín týždenne a zarábajú viac ako minimálnu mzdu 610 DEM (v roku 1997) alebo 620 DEM (v roku 1998).

B — *Požiadavka bydliska*

26. Vo svojich návrhoch vo veci Hartmann, ktoré budú prednesené spolu s týmito návrhmi, som analyzoval otázku požiadavky bydliska uvedenej v paragrafe 1 ods. 1 BErzGG, ktorá sa týka zlučiteľnosti s článkom 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68, v kontexte nároku na príspevok na výchovu rakúskej manželky nemeckého štátneho príslušníka, ktorý sa presťahoval do Rakúska, ale naďalej pracoval v Nemecku. Túto otázku som analyzoval iba ako subsidiárnu otázku po tom, čo som konštatoval,

— že cezhraniční pracovníci majú právo na rovnaké zaobchádzanie podľa článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 v ich členskom štáte zamestnania, čo sa týka nároku na sociálne výhody v členskom štáte zamestnania iba v rozsahu, v akom sú také výhody priamo a výlučne spojené so zamestnaním, [15]

a

— že príspevok na výchovu v Nemecku nie je dostatočne spojený so zamestnaním

15 — V bode 55 návrhov.

ani objektívnym postavením pracovníka na to, aby mohol byť považovaný za sociálnu výhodu, vo vzťahu ku ktorej sa cezhraniční pracovníci môžu domáhať rovnosti zaobchádzania podľa článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68. [16]

27. Na základe týchto dvoch záverov v mojich návrhoch vo veci Hartmann je zrejmé, že pani Geven sa nemôže dovolávať článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68, aby sa dožadovala nároku na príspevok na výchovu v Nemecku, keďže táto sociálna výhoda nepatrí do rozsahu ochrany tohto ustanovenia, pokiaľ ide o cezhraničných pracovníkov.

28. Vychádzajúc však z domnienky, že vecná pôsobnosť článku 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 by mohla byť považovaná za širšiu a že toto ustanovenie sa neuplatňuje na cezhraničných pracovníkov v situácii pána Hartmann a pani Geven, vo svojich návrhoch vo veci Hartmann som tiež preskúmal, či by požiadavka bydliska upravujúca nárok na príspevok na výchovu v Nemecku mohla byť objektívne odôvodnená vzhľadom na skutočnosť, že účastníci konania sa zhodujú v tom, že táto požiadavka nepriamo diskriminuje pracovníkov, ktorí nemajú bydlisko v Nemecku.

29. Po tom, čo Bundessozialgericht charakterizoval príspevok na výchovu ako nástroj rodinnej politiky zameraný na podporu pôrodnosti v Nemecku, som dospel k záveru, že to je cieľ legitímnej politiky a že zo svojej samotnej povahy musí taká politika zabezpečovať, aby boli opatrenia, ktoré sú jej súčasťou, zamerané na osoby, ktoré majú bydlisko na území členských štátov. Bolo by absurdné predpokladať, že členské štáty by mali akýmkoľvek spôsobom prispievať k demografickému vývoju v iných členských štátoch tým, že by rozšírili nástroje svojej rodinnej politiky na osoby, ktoré nemajú bydlisko na ich území. Preto som dospel k záveru, že požiadavka bydliska je primeraná na zabezpečenie toho, aby sa príspevok na výchovu poskytoval osobám, ktoré patria do obyvateľstva členského štátu, ktoré samozrejme zahŕňa nie len nemeckých štátnych príslušníkov, ale všetky osoby, ktoré majú v súlade so zákonom bydlisko v Nemecku bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť. [17]

30. Dodal by som, že hoci Súdny dvor vyslovil, že článok 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 sa môže uplatniť na sociálne výhody, ktoré zároveň patria konkrétne do rozsahu pôsobnosti nariadenia č. 1408/71, [18] neznamená to, že článok 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 možno vykladať spôsobom, ktorý by povolil výsledky, ktorým sa nariadenie č. 1408/71 usiluje zabrániť. Zdá sa, že toto je presný účel článku 42 ods. 2 nariadenia

16 — V bode 60 návrhov.

17 — V bode 69 návrhov.

18 — Rozsudok z 10. marca 1993, Komisia/Luxembursko, C-111/91, Zb. s. I-817, bod 21.

č. 1612/68, podľa ktorého týmto nariadením nie sú dotknuté opatrenia prijaté v súlade s článkom 42 ES, t. j. nariadenie č. 1408/71. Toto ustanovenie preto ustanovuje relatívnu hierarchiu medzi oboma nariadeniami v tom, že nariadenie č. 1408/71 ako konkrétnejšie nariadenie by malo mať prednosť pred článkom 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 v prípadoch, v ktorých uplatnenie oboch nariadení vedie k vzájomne rozporným výsledkom.

31. Článok 7 ods. 2 nariadenia č. 1612/68 preto nezakazuje Spolkovej republike Nemecko podmieniť nárok na príspevok na výchovu trvalým pobytom alebo zvyčajným bydliskom poberateľa v uvedenom členskom štáte. Odmietnutie vyplatiť pani Geven príspevok na výchovu z uvedeného dôvodu bolo preto odôvodnené.

32. Napriek tomu nemecký zákonodarca sprístupnil príspevok na výchovu cezhraničným pracovníkom, hoci nemajú bydlisko v Nemecku, za predpokladu, že vykonávajú v Nemecku zárobkovú činnosť prekračujúcu určitý prah pracovného pomeru na kratší pracovný čas, ako ho definuje vnútroštátne právo. Keďže podmienka pracovného pomeru na kratší pracovný čas vylučuje cezhraničných pracovníkov, ktorí nevykonávajú činnosti prekračujúce uvedený prah z nároku na túto dávku, treba ďalej preskúmať — a toto je otázka, ktorá sa týka konkrétne tejto veci —, či je táto podmienka zlučiteľná s právom Spoločenstva.

*C — Požiadavka pracovného pomeru na kratší pracovný čas*

33. Ako nemecká vláda vo svojich písomných pripomienkach poznamenala, tam, kde by dokonca aj úplné vylúčenie nerezidentov z nároku na príspevok na výchovu bolo na základe práva Spoločenstva odôvodnené, rozšírenie takého nároku na cezhraničných pracovníkov za určitých podmienok bolo založené na dobrej vôli nemeckého zákonodarcu. Z toho vyvodzuje, že bol preto oprávnený uložiť podmienku vzťahujúcu sa na stupeň pracovnej činnosti v Nemecku na účel zabezpečenia spojenia s vnútroštátnym trhom práce.

34. Je otázne, či je táto úvaha správna. Kedykoľvek členský štát uplatňujúci svoje právo voľnej úvahy priznáva určité práva alebo sprístupňuje určité výhody patriace do rozsahu vecnej pôsobnosti Zmluvy ES svojim občanom, musí dodržiavať najzákladnejší zákaz diskriminácie na základe štátnej príslušnosti, ako je uvedený v článku 12 ES a ktorý je vo vzťahu k pracovníkom vyjadrený v článku 39 ES.

35. V tomto kontexte vidím paralelu s rozsudkom Súdneho dvora vo veci Trojani [19]. V uvedenej veci Súdny dvor konštatoval, že ak je zrejmé, že občan Únie, ktorý by nemohol odvodzovať právo na pobyt

19 — Rozsudok zo 7. septembra 2004, C-456/02, Zb. s. I-7573.

z uplatniteľných ustanovení práva Spoločenstva kvôli absencii dostatočných zdrojov, mal napriek tomu zákonný pobyt v uvedenom členskom štáte podľa vnútroštátneho práva, mohol sa opierať o článok 12 ES na účel udelenia sociálnej pomoci rovnocenne so štátnymi príslušníkmi uvedeného členského štátu.[20] Inými slovami, len čo sa právna situácia osoby dostala podľa vnútroštátneho práva na rovnakú úroveň, ako je právna situácia štátnych príslušníkov s bydliskom v členskom štáte, oprávňuje to uvedenú osobu na rovnosť zaobchádzania, pokiaľ ide o záležitosti patriace do rozsahu pôsobnosti Zmluvy.

36. V tejto veci bolo preukázané, ako vidieť v bode 22 vyššie, že pani Geven mala postavenie pracovníka Spoločenstva. Napriek skutočnosti, že jej činnosti vykonávané v pracovnom pomere boli považované za činnosti neprekračujúce určitý prah pracovného pomeru na kratší pracovný čas na účely uplatnenia predmetnej nemeckej právnej úpravy, neboli podľa názoru vnútroštátneho súdu dostatočne okrajové alebo vedľajšie na to, aby ju vylúčili z definície pracovníka Spoločenstva. Treba tiež v tomto kontexte poukázať na to, že pojem „pracovníka" nesmie byť definovaný alebo určovaný odkazom na vnútroštátne právo, keďže by z toho vyplývalo, že rozsah práv zaručený pracovníkom Spoločenstva by mohol byť upravený jednostranne každým členským štátom bez kontroly zo strany inštitúcií Spoločenstva.[21] Konkrétnejšie, členské štáty nesmú vylúčiť z rozsahu tohto pojmu osoby, ktoré dostávajú iba odmenu, ktorá je nižšia ako suma životného minima, najmä vtedy, keď osoba môže uvedený príjem doplniť inými prostriedkami vrátane príjmu vytvoreného iným členom rodiny.[22] Kritérium pracovného pomeru na kratší pracovný čas, ako je definované paragrafom 8 ods. 1 bodom 1 zväzku IV SGB, nemôže pani Geven pripraviť o práva, ktoré požíva ako pracovník Spoločenstva.

37. Požiadavka pracovného pomeru na kratší pracovný čas sa uplatňuje výlučne na cezhraničných pracovníkov a bola zavedená na účel rozšírenia výhody nároku na príspevok na výchovu na osoby, ktoré nemali bydlisko v Nemecku, ale ktoré tam boli na dostatočnej úrovni hospodársky aktívne.

38. Napriek tomuto veľkorysému cieľu nemeckej právnej úpravy je zrejmé, že požiadavka pracovného pomeru na kratší pracovný čas vytvára rozdiely medzi rozličnými skupinami pracovníkov, čo sa týka vzniku nároku na príspevok na výchovu. Rozlišuje medzi dvoma kategóriami cezhraničných pracovníkov pracujúcich v Nemecku (tými, ktorí neprekračujú určitý prah pracovného pomeru na kratší pracovný čas, a tými, ktorí ho prekračujú), hoci vzhľadom na účel príspevku na výchovu podporovať pôrodnosť v Nemecku sú všetci uvedení cezhraniční pracovníci v tej istej situácii, t. j. k uvedenému

20 — Pozri body 37 až 46 rozsudku.

21 — Rozsudky z 23. marca 1982, Levin, 53/81, Zb. s. 1035, bod 11, a z 3. júna 1986, Kempf, 139/85, Zb. s. 1741, bod 15.

22 — Rozsudok Kempf, už citovaný v poznámke pod čiarou 21, bod 14.

cieľu neprispievajú. Požiadavka tiež rozlišuje medzi cezhraničnými pracovníkmi v pracovnom pomere na kratší pracovný čas a osobami s bydliskom v Nemecku, ktoré tiež pracujú na kratší pracovný čas, keďže neskôr uvedené osoby majú na túto dávku nárok. Napokon rozlišuje medzi cezhraničnými pracovníkmi v pracovnom pomere na kratší pracovný čas v Nemecku a nemeckými cezhraničnými pracovníkmi pracujúcimi v susedných členských štátoch, ktorí napriek skutočnosti, že nemajú pracovný pomer v Nemecku a bez ohľadu na povahu ich zamestnania majú nárok na príspevok na výchovu na základe ich bydliska v Nemecku.

39. Keďže cezhraniční pracovníci pracujúci v Nemecku budú spravidla štátnymi príslušníkmi členských štátov, v ktorých žijú, tento rozdiel v zaobchádzaní s pracovníkmi pôsobiacimi na tom istom nemeckom trhu práce v dôsledku požiadavky pracovného pomeru na kratší pracovný čas predstavuje nepriamu diskrimináciu z dôvodu štátnej príslušnosti. Ak požiadavka nemôže byť objektívne odôvodnená a nemôže byť považovaná za primeranú cieľu, pre ktorý bola uložená, je v rozpore s článkom 39 ES.

40. V bode 29 vyššie, ktorý tiež odkazuje na príslušné časti mojich návrhov vo veci Hartmann týkajúce sa tejto záležitosti, som už uviedol, že príspevok na výchovu slúži dlhodobejším demografickým cieľom tým, že odmeňuje osoby prerušujúce pracovnú činnosť alebo tie, ktoré nenastúpia do pracovného pomeru, aby sa mohli starať o svoje deti v najrannejších fázach detstva. Usiluje sa tým podporovať pôrodnosť v Nemecku. Vzhľadom na tento cieľ je celkom vysvetliteľné, že podmienky uvedené v paragrafe 1 ods. 1 BErzGG sa nevzťahujú na zamestnanie. Súhlasím s Bundessozialgericht, keď poznamenáva, že požiadavka zárobkovej činnosti v Nemecku prekračujúcej určitý prah pracovného pomeru na kratší pracovný čas je pre príspevok na výchovu zo svojej podstaty dosť nelogická, najmä keď je v neposlednom rade cieľom uvedenej dávky umožniť, aby osoba nemusela nastúpiť do plateného zamestnania, a že existuje zjavná nezrovnalosť v koexistencii vylúčenia osôb pracujúcich na plný pracovný úväzok a požiadavky, že cezhraniční pracovníci musia prekročiť určitý prah pracovného pomeru na kratší pracovný čas.

41. Zdá sa preto, že požiadavka pracovného pomeru na kratší pracovný čas nemá nijaký význam pre ciele, pre ktoré sa príspevok na výchovu vypláca, a je ako podmienka neprimeraná. Keďže ju nemožno považovať za odôvodnenú, porušuje zákaz nerovnakého zaobchádzania s pracovníkmi zakotvený v článku 39 ES.

## VI — Návrh

42. S ohľadom na vyššie uvedené pripomienky preto navrhujem, aby Súdny dvor na prejudiciálnu otázku položenú Bundessozialgericht odpovedal takto:

— Článok 7 ods. 2 nariadenia Rady (EHS) č. 1612/68 z 15. októbra 1968 o slobode pohybu pracovníkov v rámci spoločenstva nezakazuje Spolkovej republike Nemecko vylúčenie štátneho príslušníka iného štátu, ktorý žije v uvedenom členskom štáte, z poberania nemeckého príspevku na výchovu, pretože nemá trvalý pobyt alebo zvyčajné bydlisko v Nemecku.

— Článok 39 ES zakazuje Spolkovej republike Nemecko vylúčenie štátneho príslušníka iného členského štátu, ktorý žije v uvedenom členskom štáte a pracuje v Nemecku 3 až 14 hodín týždenne, z poberania nemeckého príspevku na výchovu z dôvodu, že pracuje iba na kratší pracovný čas, ktorý je definovaný vnútroštátnou právnou úpravou ako zamestnanie vykonávané pravidelne na menej ako 15 hodín týždenne.